

Samenwerkingsafspraken AMR Noord-Holland Noord en Stichting Lezen en Schrijven

2024

Inleiding

In de 'Vervolgplanpak laaggeletterdheid 2020-2024' vraagt de Rijksoverheid Stichting Lezen en Schrijven om gemeenten te ondersteunen bij de opzet en uitvoering van de aanpak van laaggeletterdheid.¹ Met de ondersteuning van Stichting Lezen en Schrijven in de AMR streven we dan ook naar een situatie waarbij het initiatief en de verantwoordelijkheid voor de aanpak van laaggeletterdheid² bij gemeenten ligt. Naast advies en ondersteuning biedt Stichting Lezen en Schrijven verschillende instrumenten en trainingen. Daarnaast organiseert Stichting Lezen en Schrijven diverse landelijke initiatieven om de aanpak van laaggeletterdheid te agenderen en kennis over de aanpak te ontwikkelen en te delen³.

Wat willen we in 2024 gezamenlijk bereiken in de aanpak van laaggeletterdheid in AMR Noord-Holland Noord? Dat staat in onderstaande samenwerkingsafspraken. In de loop van het jaar evalueren we regelmatig onze samenwerking en de voortgang op de ambities die we hier afspreken. Zo kunnen we waar nodig op tijd bijstellen.

Doelstellingen aanpak laaggeletterdheid

De belangrijkste doelstellingen voor de aanpak laaggeletterdheid voor de periode 2020-2024 staan in het Regionaal Uitvoeringsprogramma Volwasseneneducatie 2024.

De ambitie van regio Noord-Holland Noord luidt als volgt: Gemeenten in de regio Noord-Holland Noord zetten zich in om sociaal en economische zelfredzaamheid te bevorderen, laaggeletterdheid te signaleren en de basisvaardigheden van hun inwoners te verbeteren. Alle inwoners moeten zelfstandig kunnen meedoen in de (digitale) samenleving en op de arbeidsmarkt. Hierbij wordt aangesloten bij het landelijk actieprogramma Tel mee met Taal van de departementen OCW, VWS, en SZW.

In Noord-Holland wordt onderstaande prioritering van doelgroepen gehanteerd:

- 1) Laaggeletterde volwassenen met Nederlands als moedertaal (NT1)
- 2) Volwassenen met een uitkering met onvoldoende taalvaardigheid voor de toegang tot de arbeidsmarkt
- 3) Volwassenen met onvoldoende taalvaardigheid om maatschappelijk te kunnen functioneren en hun kinderen te kunnen begeleiden met inbegrip van inburgeraars die na het behalen van het inburgeringsexamen hun taalvaardigheid willen verhogen.

¹ In de kamerbrief van maart 2019 staat: "Gemeenten staan als overheid het dichtst bij mensen die hun vaardigheden willen verbeteren. Zij ontvangen daarom budget voor volwasseneneducatie en hebben via hun verantwoordelijkheden in het sociaal domein, de aanpak van voortijdig schoolverlaters en het onderwijsachterstandenbeleid goed zicht op een aantal groepen waar laaggeletterdheid veel voorkomt. Ook zijn gemeenten opdrachtgever van het bibliotheekwezen en verantwoordelijk voor maatschappelijke ondersteuning en de (jeugd)gezondheidszorg, waar hulp aan deze groepen wordt geboden. Gemeenten zijn zodoende bij uitstek in staat om een regierol te spelen in het coördineren van de aanpak van laaggeletterdheid en lage digitale vaardigheden."

² Laaggeletterdheid omvat in dit document alle basisvaardigheden: taal, rekenen en digitale vaardigheden.

³ Zie <https://www.lezenenschrijven.nl/wat-doen-wij> voor een indruk van initiatieven, onderzoeken en instrumenten.

De samenwerkingsafspraken met Stichting Lezen en Schrijven worden als bijlage toegevoegd aan het Regionaal Uitvoeringsprogramma Volwasseneneducatie 2024.

Stichting Lezen en Schrijven ondersteunt gemeenten als onafhankelijk adviseur bij de ontwikkeling van beleid voor de aanpak van laaggeletterdheid, en de vertaalslag van dit beleid naar de uitvoering. Ook stimuleren we innovatie en delen we kennis. We doen dat vanuit ons landelijke ondersteuningsprogramma Aanpak laaggeletterdheid in gemeenten. We stemmen onze ondersteuning af op de ambities en lokale context in de arbeidsmarktregio. Daarbij bieden we maatwerk waar dat wenselijk en mogelijk is.

Stichting Lezen en Schrijven heeft, in lijn met het actieprogramma Tel mee met Taal 2020-2024, met haar ondersteuning de volgende ambities:

- We streven ernaar dat er in gemeenten **effectief beleid** voor de aanpak van laaggeletterdheid is, met **integrale verbindingen met het sociaal domein**;
- We streven ernaar dat de **uitvoering van dit beleid** wordt belegd binnen **lokale, integrale netwerken** voor de aanpak van laaggeletterdheid. Die helpen we ontwikkelen en verstevigen waar dat nodig is;
- We streven ernaar dat betrokken partijen binnen deze netwerken over **voldoende capaciteit, expertise en instrumenten** beschikken om bij te dragen aan de uitvoering van de aanpak laaggeletterdheid;
- We streven ernaar dat met de aanpak laaggeletterdheid de **NT1-doelgroep** wordt bereikt, en dat er **passend aanbod** voor deze doelgroep is;
- We streven naar **meer inzicht in effectief beleid, effectieve netwerken en effectieve initiatieven** voor de aanpak van laaggeletterdheid. Hierbij ondersteunen we gemeenten bij het reflecteren op en bijsturen van beleid en uitvoering op basis van opgedane inzichten in de beleidsuitvoering.
- In al het bovenstaande streven we ernaar dat **initiatief, eigenaarschap en regie** op de aanpak van laaggeletterdheid **bij de gemeenten** ligt.

Daar waar de ambities en doelen van gemeenten op de aanpak van laaggeletterdheid overlappen met bovengenoemde ambities van Stichting Lezen en Schrijven, werken wij samen met gemeenten en lokale partijen om deze ambities en doelen te behalen. Hiervoor stellen de gemeenten uit AMR Noord-Holland Noord en Stichting Lezen en Schrijven personele capaciteit en budget beschikbaar.

Samenwerkingsafspraken AMR Noord-Holland Noord

Op basis van het regionaal programma aanpak laaggeletterdheid en de ambities van het ondersteuningsprogramma van Stichting Lezen en Schrijven streven we in AMR Noord-Holland Noord de volgende doelen na in 2024:

Regio Breed

- **Het borgen van kennis in de regio m.b.t. het geven van trainingen rondom laaggeletterdheid**
 - Advies over (strategische) plekken (organisaties) waar personen getraind kunnen worden volgens het train-de-trainer principe, zodat kennis en vaardigheden geborgd worden binnen de AMR.

Regio Alkmaar

- **Het bereik van NT1 vergroten**

- De gemeente Dijk en Waard organiseert een Kennissessie voor Jeugd en WMO consulenten voor meer bewustwording rondom de aanpak laaggeletterdheid en Lezen en Schrijven levert hier een inhoudelijke bijdrage aan.
- **De gezondheid van de NT1 doelgroep verbeteren**
 - Inzet van 'Voel je goed' bij gemeente Alkmaar. Voel je goed loopt al een aantal jaar binnen gemeente Alkmaar en vraagt alleen soms een inhoudelijke sparring met een adviseur van LES.

Regio West-Friesland

- **Een integrale werkwijze voor het onderwerp laaggeletterdheid realiseren binnen de beleidsterreinen van de gemeenten**
 - Gemeente Hoorn en gemeente Opmeer doen mee aan het maatwerktraject integrale aanpak in 2024 (in 2023 gestart). Eventueel een thematische kennissessie rondom een onderwerp regionaal organiseren.
- **Het verstevigen van het netwerk van betrokkenen bij de aanpak laaggeletterdheid**
 - De speerpunten (of eventueel beleidskaders) voor komende jaren worden door de zeven gemeenten vormgegeven. Hier neemt LES een adviserende rol in. Daarnaast willen de gemeenten het netwerk verstevigen en verbeterpunten doorvoeren die uit diverse onderzoeken naar voren zijn gekomen. Ook hier is een adviserende rol vanuit LES gewenst.
- **De gezondheid van de NT1 doelgroep verbeteren**
 - De inzet van 'Voel je goed' bij gemeente Hoorn. Voel je goed wordt uitgevoerd bij gemeente Hoorn. LES neemt een adviserende rol bij inhoudelijke en financiële vraagstukken.

Regio Kop van Noord-Holland

- **Het bereik van de NT1 doelgroep vergroten.**
 - Door het taalhuisnetwerk meer zichtbaarheid te geven in de regio. Het taalhuisnetwerk heeft hier een plan voor opgesteld en LES neemt een adviserende rol in.
- **Preventieve aanpak om laaggeletterdheid te voorkomen**
 - Voortzetting van de pilot Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid (GGG) bij gemeente Den-Helder.

** Voor de gemeente Schagen, Hollands Kroon, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo zijn nog geen afspraken gemaakt. Deze kunnen gedurende het jaar in overleg worden toegevoegd.*

Voor het jaar 2024 stelt Stichting Lezen en Schrijven in totaal 800 uur adviseursuren beschikbaar voor AMR Noord-Holland Noord. Deze uren zijn mede op basis van het ambitieniveau en de beschikbare ambtelijke capaciteit in AMR Noord-Holland Noord bepaald. Per kwartaal maken we afspraken over de inzet van onze adviseurs en specialisten, met de in deze samenwerkingsafspraken afgesproken doelen als ijkpunt. Als de gezamenlijke doelen moeten worden bijgesteld of de beschikbare ambtelijke capaciteit wijzigt, kan dit gevolgen hebben voor het aantal uren dat Stichting Lezen en Schrijven kan inzetten.

Jennifer de Boer is de tijdelijke contactpersoon voor AMR Noord-Holland Noord. Daarnaast worden andere, specialistische medewerkers op specifieke onderwerpen actief betrokken, afhankelijk van lokale doelen en ondersteuningsbehoefte. Per kwartaal maken we afspraken over de inzet, met de afgesproken doelen en de ambities van ons ondersteuningsprogramma als ijkpunt.

Materialen, instrumenten en trainingen

Stichting Lezen en Schrijven heeft diverse materialen en instrumenten ontwikkeld ter ondersteuning van de aanpak van laaggeletterdheid. Meer informatie over onze materialen vind u op onze website⁴. De lesmaterialen zijn te bestellen via BoomNT1⁵.

Willen organisaties die geen deel uitmaken van de regionale of gemeentelijke aanpak laaggeletterdheid gebruikmaken van de ondersteuning van Stichting Lezen en Schrijven? Dat kan alleen in afstemming met Carla de Ruiter van gemeente Alkmaar of één van de regioambtenaren. Komen verzoeken voor ondersteuning en/of gebruik van materialen rechtstreeks bij Stichting Lezen en Schrijven? Dan stemmen we eerst met jullie af of en hoe dit bijdraagt aan de afgesproken doelen.

Meerwerk

Vallen ondersteuningswerkzaamheden buiten de ambities van het ondersteuningsprogramma en/of de beschikbare capaciteit van Stichting Lezen en Schrijven? Dan kunnen we deze onder voorwaarden en op basis van aanvullende afspraken en vergoeding uitvoeren. Meerwerk in de regio voeren we alleen uit in goede afstemming met de gemeente of AMR.

Afspraken over de samenwerking

AMR Noord-Holland Noord wijst een contactpersoon aan voor het afstemmen van de samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven. Deze contactpersoon vertegenwoordigt AMR Noord-Holland Noord en draagt zorg voor:

- Afstemming met andere gemeenten uit AMR Noord-Holland Noord met betrekking tot regionale en gemeentelijke doelstellingen voor de aanpak van laaggeletterdheid en de regionale en lokale voortgang;
- Afstemming met andere relevante domeinen binnen de eigen gemeente ten behoeve van de gezamenlijke, integrale aanpak van laaggeletterdheid;
- Afstemming met andere gemeenten uit AMR Noord-Holland Noord met betrekking tot de inzet van Stichting Lezen en Schrijven;
- Het periodiek evalueren van de aanpak laaggeletterdheid in AMR Noord-Holland Noord en de samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven.

Evaluatie

Elk kwartaal hebben Carla de Ruiter van gemeente Alkmaar en Jennifer de Boer als tijdelijk adviseur van Stichting Lezen en Schrijven contact om de samenwerking en afspraken te bespreken en te evalueren. En als het nodig is, stellen we deze bij. Onderdeel van de evaluatie is een gesprek over de stand van zaken en voortgang van het regionaal/lokaal programma aanpak laaggeletterdheid. Uitgangspunt voor de evaluatie zijn deze samenwerkingsafspraken.

Gemeenten die gebruik maken van de ondersteuning van Stichting Lezen en Schrijven werken eens per jaar mee aan een tevredenheidsonderzoek. Stichting Lezen en Schrijven voert dit tevredenheidsonderzoek uit. Op basis van feedback van de gebruikers evalueren we jaarlijks het ondersteuningsprogramma. En als het nodig en mogelijk is, stellen we het ondersteuningsprogramma bij.

⁴ Zie <https://www.lezenenschrijven.nl/wat-doen-wij> om een beeld te krijgen van de materialen en instrumenten die beschikbaar zijn.

⁵ Via de webwinkel van BoomNT1 op www.nt1.nl zijn onze lesmaterialen te bestellen.

Geeft de situatie daar aanleiding toe? Dan kunnen zowel AMR Noord-Holland Noord als Stichting Lezen en Schrijven de samenwerking tussentijds beëindigen. Maar eerst gaan beide het gesprek met elkaar aan.

Voor akkoord:

21/12/2024

Anne van den Bos
Landelijk Programmamanager
Stichting Lezen en Schrijven

Voor akkoord:

Deze samenwerkingsafspraken worden uit naam van gemeenten Alkmaar, Dijk en Waard, Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo, Hoorn, Opmeer, Koggenland, Medemblik, Stede Broec, Enkhuizen, Drechterland, Den-Helder, Schagen, Hollands Kroon en Texel ondertekend door Carla de Ruiter van gemeente Alkmaar. Door middel van ondertekening committeren bovenstaande 17 gemeenten zich aan de eerdergenoemde ambities en ontvangen zij ondersteuning van LES op de manier zoals hierboven vermeld.